

UCHWAŁA Nr XXI/102/2017
RADY POWIATU W WĄBRZEŹNIE

z dnia 26 stycznia 2017 r.

w sprawie przyjęcia Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Wąbrzeskim na lata 2017 – 2021

Na podstawie art. 4 ust. 1 pkt 3 i art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2016 r., poz. 814 i 1579) oraz art. 6 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r., poz. 1390) uchwała się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się do realizacji Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Wąbrzeskim na lata 2017 – 2021, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Powiatu

Adam Puchala

UZASADNIENIE

Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, zobowiązuje powiaty do opracowania i realizacji powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 1.

Proponowany Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Wąbrzeskim na lata 2017 – 2021 został przedyskutowany z realizatorami programu określonymi w niniejszym programie i zaakceptowany.

Wobec powyższego zasadne jest podjęcie przez Radę Powiatu w Wąbrzeźnie niniejszej Uchwały.

Załącznik do Uchwały Nr XXI/102/2017

Rady Powiatu w Wąbrzeźnie

z dnia 26 stycznia 2017 r.

**POWIATOWY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE
ORAZ
OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE W POWIECIE WĄBRZESKIM
NA LATA 2017-2021**

**Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
w Wąbrzeźnie**

Wąbrzeźno, grudzień 2016 r.

Spis treści

I Wstęp	3
II Przemoc – słownik pojęć	3
III Podstawa prawna	11
IV Założenia ogólne programu	12
V Zjawisko przemocy na terenie Powiatu Wąbrzeskiego.....	13
VI Odbiorcy programu	20
VII Cele programu.....	20
VIII Kierunki działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	200
IX Realizatorzy programu	22
X Finansowanie programu.....	22
XI Wskaźniki osiągnięcia celu	222
XII Monitoring i ewaluacja programu.....	23
Załącznik do programu – Tabela monitorująca	24

I Wstęp

Wokół zjawiska przemocy w rodzinie narasta wiele stereotypów, w opinii wielu osób problem ten dotyczy tylko rodzin dysfunkcyjnych, korzystających z pomocy społecznej. W rzeczywistości jednak problem ten dotyczy wszystkich rodzin bez względu na pochodzenie, status społeczny.

Od kilku lat problem przemocy w rodzinie zaczyna funkcjonować w świadomości społecznej. Skala zjawiska dociera do szerszej grupy odbiorców poprzez m.in. kampanie społeczne emitowane m.in. za pośrednictwem mediów. Badania nad problemem przemocy w rodzinie należy uznać za jedno z najważniejszych dokonań nauk społecznych ostatnich lat. Gdy po raz pierwszy problem ten znalazł się w polu widzenia nauki, pojawiło się wiele wyzwań. Natura zagadnienia, jego zakres i różnorodność były zupełnie nie znane, a jednocześnie nagromadziło się wokół niego wiele ideologicznej pasji i uprzedzeń. Zagłębiając jego istotę, badacze zajmujący się naukami społecznymi musieli pokonać wiele trudności metodologicznych.

Dzisiaj można powiedzieć, że niewielu zagadnieniom poświęcono tak wiele badań. Zajęcie się nim pobudziło szerokie zainteresowanie problematyką rodziny oraz wpłynęło na kształt polityki społecznej nastawionej na zapobieganie i właściwą interwencję niosącą pomoc ofiarom przemocy.

Powiatowy program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w Powiecie Wąbrzeskim na lata 2016-2020 wyznacza główne cele, kierunki realizacji przez samorząd powiatowy zadań dotyczących przeciwdziałania przemocy.

II Przemoc – słownik pojęć

Przemoc domowa – definicja, typologia, cechy charakterystyczne zjawiska

Z przemocą mamy do czynienia na co dzień. Każdego dnia docierają do nas informacje o wojnach, napadach, terroryzmie, totalitarnych systemach władzy i brutalności funkcjonariuszy różnych instytucji. W tej sytuacji dom rodzinny postrzegamy jako miejsce bezpieczne, służące zapewnieniu miłości i opieki, jako schronienie przed złem świata zewnętrznego. Okazuje się, że nie zawsze tak jest. Dla wielu ludzi dom rodzinny staje się miejscem cierpienia, zagrożenia, poniżenia i lęku, staje się miejscem przemocy określanej mianem **przemocy w rodzinie**.

Przemoc w rodzinie jest często problemem ukrytym. Wiele społeczeństw a próbuje przemoc w domu zakładając, że ludzie miewają trudne chwile w małżeństwie lub problemy wychowawcze z którymi powinni radzić sobie sami, bez ingerencji z zewnątrz. Potwierdzają to powszechnie panujące mity, stereotypy, porzekadła i przysłowia, które utrudniają prawidłowe reagowanie na akty brutalności czy okrucieństwa wobec bliskich. Przekonują one o słuszności braku reakcji ze strony świadków przemocy, zmuszają ofiary do milczenia, a sprawców utwierdzają w przekonaniu o bezkarności czynów. Wśród najbardziej

rozpowszechnionych przeświadczeń dotyczących przemocy w rodzinie znajdują się następujące¹:

- 1) przemoc w rodzinie to sprawa prywatna i nikt nie powinien się do niej wtrącać;
- 2) przemoc dotyka tylko rodziny z „marginesu społecznego”;
- 3) o przemocy można mówić tylko wówczas, gdy na ciele ofiary widoczne są ślady użycia siły;
- 4) każdy kto jest bity zasłużył na bicie;
- 5) ofiary przemocy w rodzinie akceptują przemoc, bo gdyby naprawdę cierpiały odeszłyby od sprawcy;
- 6) przemoc jest najczęściej zjawiskiem jednorazowym, które się więcej nie powtarza;
- 7) najczęstszą przyczyną przemocy w rodzinie jest alkohol;
- 8) osoby używające przemocy muszą być chore psychicznie.

Wszystkie w/w stereotypy myślowe powodują, że ofiary przemocy nie przyznają się do tego, że są krzywdzone, sprawcy przemocy skutecznie kamuflują swoje prawdziwe oblicze, manipulują swoimi ofiarami a także otoczeniem a negatywne skutki przemocy w rodzinie odczuwalne są w obrębie społeczności lokalnych, instytucji oraz społeczeństwa jako całości.

Czym jest **przemoc w rodzinie**?

Zgodnie z art. 2 pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2015 r., poz. 1390) przez **przemoc w rodzinie** należy rozumieć jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny lub osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Przemoc to intencjonalne działanie lub zaniechanie jednej osoby wobec drugiej, które wykorzystując przewagę sił narusza prawa i dobra osobiste jednostki, powodując cierpienia i szkody.

O przemocy możemy mówić wtedy, gdy zostaną spełnione 4 warunki:

- 1) jest to intencjonalne działanie lub zaniechanie działania;
- 2) jedna osoba ma wyraźną przewagę nad drugą;
- 3) działanie lub zaniechanie jednej osoby narusza prawa i dobra osobiste drugiej;
- 4) osoba wobec której stosowana jest przemoc, doznaje cierpienia i szkód fizycznych i psychicznych.

---

¹ Sasal, H.D. Niebieskie karty. Przewodnik do procedury interwencji Policji wobec przemocy w rodzinie. Warszawa. 1998.

Jest to intencjonalne działanie lub zaniechanie działania. Ktoś sady, że wie co jest dla drugiego dobre lub daje sobie prawo do decydowania w jego imieniu. Jest, przy tym, „święcie” przekonany, że ten drugi powinien mu się „bezwzględnie” podporządkować i zaspokoić jego „jedynie słuszne” życzenia. Mając najlepsze intencje, chce spowodować, by było tak, jak on chce. Nieważne jest tu stanowisko drugiej osoby, jej zdanie, chęci i potrzeby – ma być tak jak on sobie życzy i „to już”, „natychmiast”, „bez dyskusji i gadania”².

Typy przemocy z jakimi spotykamy się w środowisku domowym obejmują:

- 1) przemoc fizyczną jako zamierzone działanie człowieka, zwrócone przeciwko fizyczności członka jego rodziny, niosące ryzyko uszkodzenia ciała, to: popychanie, odpychanie, obezwładnianie, przytrzymywanie, policzkowanie, szczypanie, kopanie, duszenie, bicie otwartą ręką i pięściami, bicie przedmiotami, ciskanie w kogoś przedmiotami, parzenie, polewanie substancjami żrącymi, użycie broni, porzucanie w niebezpiecznej okolicy, nieudzielanie koniecznej pomocy itp.;
- 2) przemoc psychiczną jako wszystkie działania zmierzające do poniżenia ofiary, obrażenia, zastraszenia, pozbawienia wiary we własne możliwości, szantaż emocjonalny, „zabawa” uczuciami członka rodziny, manipulacja, to: wyśmiewanie poglądów, religii, pochodzenia, narzucanie własnych poglądów, karanie przez odmowę uczuć, zainteresowania, szacunku, stała krytyka, wmawianie choroby psychicznej, izolacja społeczna (kontrolowanie i ograniczanie kontaktów z innymi osobami), domaganie się posłuszeństwa, ograniczanie snu i pożywienia, degradacja werbalna (wyzywanie, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie), stosowanie gróźb, itp.;
- 3) przemoc seksualną jako zmuszanie ofiary do jakiegokolwiek formy aktywności seksualnej wbrew jej woli, to: wymuszanie pożycia seksualnego, wymuszanie nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, wymuszanie seksu z osobami trzecimi, sadystyczne formy współżycia seksualnego, demonstrowanie zazdrości, krytyka zachowań seksualnych, itp.;
- 4) przemoc ekonomiczna jako kontrolowanie finansów, odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej, nie zaspokajanie podstawowych, materialnych potrzeb rodziny. itp. To ograniczanie dostępu do wspólnych pieniędzy, zmuszanie do proszenia o pieniądze, uniemożliwianie dostępu do konta bankowego;
- 5) zaniedbanie stosują najczęściej osoby dorosłe wobec dzieci, a także członkowie rodziny wobec swoich starszych lub niepełnosprawnych najbliższych. Jest to niezaspokojenie ich podstawowych potrzeb emocjonalnych i fizycznych, o zaniedbaniu można mówić w przypadku odrzucenia emocjonalnego dziecka, braku zainteresowania jego rozwojem, sytuacją życiową, problemami, a także stanem zdrowia i higieną, zaniedbanie to także niezaspokajanie potrzeb żywieniowych i związanych z ubiorem³.

² <http://niebieskalinia.org/przemoc/definicja/>

³ Wojewódzki program przeciwdziałania przemocy w rodzinie dla województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2020

Hanna Dorota Sasal mianem *przemocy domowej* zwanej też przemocą w rodzinie określa „zamierzone i wykorzystujące przewagę sił działanie, skierowane przeciw członkowi rodziny, które narusza prawa i dobra osobiste powodując cierpienia i szkody”⁴.

Przemoc domowa według w/w autorki nie jest czynem jednorazowym, zwykle powtarza się według zauważalnej prawidłowości (tzw. **cykl przemocy**).

Początkiem cyklu jest najczęściej wyczuwalny wzrost napięcia i agresji sprawcy. Narasta sytuacja konfliktowa, każdy drobiazg wywołuje irytację agresora (tzw. faza pierwsza - NARASTANIE NAPIĘCIA).

W fazie drugiej - OSTREJ PRZEMOCY - mało istotnych powodów dochodzi do ataku agresji i rozładowania złości. Sprawca z normalnego człowieka przemienia się w kata, który nie zwraca uwagi na krzywdę innych.

Ostatnia faza cyklu, faza trzecia – „MIODOWEGO MIESIĄCA” to czas skruchy i okazywania miłości przez sprawcę, który próbuje przekonać ofiarę, że akt przemocy nigdy więcej się nie powtórzy. Przeżywa on poczucie winy, okazuje skruchę i obiecuje poprawę. Nie jest jednak w stanie wytrzymać zbyt długo w takiej roli. Wkrótce ponownie pojawia się napięcie (faza pierwsza cyklu), a kolejny cykl przemocy jest na ogół gwałtowniejszy, faza przemocy i narastania napięcia dłuższa zaś faza miodowego miesiąca dużo krótsza i mniej „miodowa”.

Przedstawiony wyżej mechanizm przemocy domowej może trwać przez wiele lat.

Z czasem przemoc się nasila - oprawca od uszczypliwych uwag, lekkiego popchnięcia zaczyna przechodzić do ciężkich uszkodzeń ciała, wymyślnych tortur psychicznych, trwałego okaleczenia, a nawet zabójstwa. Odizolowana od źródeł pomocy ofiara, zmuszana do milczenia i systematycznie zastraszana zaczyna zachowywać się niezrozumiale, irytująco a czasami nawet zniechęcająco do pomagania.

Każdy rodzaj przemocy może różnić się między sobą aktywnością i przyjmować formę:

- 1) przemocy aktywnej - akty nadużyć fizycznych, psychologicznych oraz seksualnych, gdzie złość jest bezpośrednio kierowana na ofiarę;
- 2) przemocy pasywnej - wyrażającej się zaniedbaniem, złość wyrażana jest poprzez brak zainteresowania ofiarą i unikanie wszelkich interakcji, które mogłyby doprowadzić do ujawnienia negatywnych uczuć.

Przemoc domowa miewa również różną temperaturę. W tym ujęciu możemy rozróżnić:

- 1) przemoc chłodną - polegającą na realizowaniu przez sprawcę specyficznego scenariusza zapisanego w jego umyśle, czasem także w obyczajach i środowiskowej kulturze, stosowana przez sprawcę przemoc jest narzędziem oddziaływania, zmierzającym do

---

⁴ Sasal, H.D. Niebieskie karty. Przewodnik do procedury interwencji Policji wobec przemocy w rodzinie. Warszawa. 1998.

wzrostających celów, które uzasadniają bolesne dla bliskich środki (np. szkodliwe wtargnięcie na wewnętrzne terytorium psychiczne dziecka lub współmałżonka);

- 2) przemoc gorąca - będącą dynamicznym i naładowanym gniewem zjawiskiem pęknięcia tamy emocjonalnej, uruchamiającym agresywne zachowania, furia najczęściej rozładowuje się tu w atakach bezpośredniej agresji fizycznej i psychicznej, towarzyszy jej pragnienie wywołania cierpienia i spowodowania jakichś szkód.

W przemocy domowej najbardziej istotna jest demonstracja i wykorzystywanie siły lub władzy w sposób krzywdzący innych członków rodziny. Aby lepiej zrozumieć ten proces należy bliżej przyjrzeć się ofiarom oraz sprawcom przemocy.

Ofiary przemocy domowej

Prowadzone dotychczas badania naukowe wskazują, że nie istnieje typowa ofiara przemocy w rodzinie. W rzeczywistości każdy człowiek - bez względu na wiek, wykształcenie, przynależność etniczną czy status socjoekonomiczny może stać się ofiarą przemocy domowej.

Analiza statystyk wykazuje jednak, że znacznie częściej ofiarami przemocy w rodzinie padają kobiety. Przemoc wobec partnera, zarówno fizyczna jak i seksualna, zdarza się w każdej grupie etnicznej i w każdych warunkach socjoekonomicznych (częściej pojawia się jednak w związkach niezgodnych pod względem statusu społecznego, gdzie istnieją różnice rasowe i religijne).

Biorąc pod uwagę wiek partnerów - przemoc domowa jest częstsza wśród par poniżej trzydziestego roku życia. Może się jednak zdarzyć u małżonków w każdym wieku i z każdym stażem małżeńskim, przy czym większe ryzyko istnieje wśród partnerów ze znaczną różnicą wieku.

Badania potwierdzają również fakt, że kobiety samotne, żyjące w separacji, rozwiedzione - są w większym stopniu narażone na doświadczanie przemocy fizycznej ze strony partnera. Fakt ten może wpływać na niechęć kobiet do opuszczenia związku w którym żyją z obawy przed doznaniem poważnych obrażeń lub śmierci na skutek przemocy.

Również niska samoocena ofiary wpływa na częstość stosowania wobec niej przemocy (statystyki pokazują, że częściej bywają bite osoby o niskiej samoocenie).

Niepełnosprawność ofiary jest także czynnikiem ryzyka, narażającym na zastosowanie wobec niej przemocy ze strony partnera, który zdając sobie sprawę z istniejących ograniczeń ofiary - stara się zdobyć nad nią władzę.

Historia rodzinna również decyduje o „podatności” na stanie się w przyszłości ofiarą przemocy. Przeprowadzone dotychczas badania sugerują, że osoby, które wychowywały się w rodzinach, gdzie stosowano przemoc - są znacznie bardziej narażone na stanie się w przyszłości jej ofiarą.

Zauważono również zależność pomiędzy piciem alkoholu i przyjmowaniem narkotyków, a stosowaniem i uleganiem przemocy. Osoby korzystające z w/w używek są

znacznie częściej narażone na stosowanie wobec nich przemocy i łatwiej stosują przemoc wobec innych⁵.

Zastanawiając się nad ofiarą przemocy w rodzinie nie można pominąć jej specyficznych zachowań, będących wynikiem stosowania wobec niej rozmaitych form przymusu, siły i agresji. Ich znajomość ułatwia rozpoznanie problemu przemocy w rodzinie oraz ustalenie efektywnych sposobów niesienia pomocy osobie narażonej na przemoc.

Do najbardziej typowych zjawisk, obecnych wśród ofiar przemocy należą:

- 1) rozchwianie emocjonalne (osoby doświadczające przemocy nie wiedzą czego chcą, zmieniają zeznania, ochraniają sprawców);
- 2) zaburzenia natury psychologicznej (depresja, niepokój, wybuchy płaczu i śmiechu, reakcje lękowe);
- 3) zespół zaburzeń stresu pourazowego (PTSD) - jego powstaniu sprzyjają sytuacje zewnętrzne w których człowiek narażony jest na utratę życia czy zdrowia lub gdy obserwuje zranienie, zagrożenie życia czy nagłą śmierć bliskich osób. Kryteria rozpoznania PTSD⁶ to: wystąpienie silnie urazowego wydarzenia; powracające przeżywanie urazu we wspomnieniach, snach, uczuciach, sytuacjach przypominających wydarzenie; niewrażliwość na otoczenie, specyficzne odrętwienie emocjonalne, skłonność do izolacji, poczucie wyobcowania, unikanie wszystkiego, co może przypominać przeżyty wstrząs; nadmierne pobudzenie, lęk, przewrażliwienie, trudności z koncentracją, niekontrolowane wybuchy złości;
- 4) proces wiktylizacji - zmienia poczucie tożsamości maltretowanej osoby, która traci podstawowe poczucie bezpieczeństwa, traci zaufanie do siebie i zaczyna wycofywać się z życia, izolować od innych;
- 5) wtórne zranienie - spowodowane niewłaściwymi reakcjami otoczenia społecznego, inni ludzie z powodu ignorancji, zmęczenia lub bezradności dodatkowo ranią maltretowaną osobę (obwiniają ją, naznaczają negatywnymi określeniami).

Osoba wobec której stosowana jest przemoc przystosowuje się do roli ofiary, przestaje się bronić, traci nadzieję i poczucie godności. Jeżeli nie otrzyma ona stosownej pomocy - jej szanse na wyrwanie się z pułapki przemocy i uratowanie się są niewielkie.

Sprawcy przemocy domowej

„Podobnie jak nie istnieją typowe ofiary przemocy w rodzinie nie ma też typowych jej sprawców, zarówno jeśli chodzi o wiek, jak i kolor skóry, status socjoekonomiczny oraz inne cechy demograficzne.”⁷

---

⁵ Salber, P.R. Taliaferro, M.D. i E. O przemocy domowej. Poradnik dla lekarza pierwszego kontaktu. Warszawa.1998.

⁶ Sasal, H.D. Niebieskie karty. Przewodnik do procedury interwencji Policji wobec przemocy w rodzinie. Warszawa. 1998.

⁷ Salber, P.R. Taliaferro, M.D. i E. O przemocy domowej. Poradnik dla lekarza pierwszego kontaktu. Warszawa.1998.

I chociaż wśród autorów spotykanych w literaturze opracowań nie ma zgodności na temat charakterystycznych cech sprawców przemocy - kilka z czynników wydaje się mieć tutaj niewątpliwy wpływ. Są to:

- 1) bycie jako dziecko świadkiem przemocy w rodzinie;
- 2) brak asertywności w relacjach interpersonalnych;
- 3) trudności w jasnym formułowaniu próśb oraz precyzowaniu własnych oczekiwań wobec innych;
- 4) przekonanie o dominacji jednej z płci;
- 5) świadome wybieranie przemocy przy zachowaniu panowania nad sobą;
- 6) picie alkoholu i branie narkotyków, zwiększające ryzyko użycia przemocy.

Przemoc domowa dotyczy siły i podporządkowania. Sprawcy w celu zdobycia władzy i kontroli nad ofiarą posługują się metodami bardzo różnorodnymi od przemocy werbalnej do przemocy fizycznej.

Przemoc werbalna polega na używaniu wobec partnera uwłaczających określeń, wytykaniu niewiedzy, braku pewnych umiejętności. U ofiary pojawia się brak wiary we własne możliwości, sprawca zaś może umocnić swoją pozycję i wpływać na zachowanie ofiary.

Przemoc emocjonalna to ataki słowne, zmuszanie do czynności upokarzających, popełniania czynów niezgodnych z zasadami moralnymi oraz przekonaniem religijnymi ofiary.

Izolacja czyli pozbawienie ofiary kontaktu z rodziną i przyjaciółmi a nawet fizyczne odcięcie od świata zewnętrznego.

Wykorzystywanie dzieci - sprawca grozi ofierze, że odbierze jej dzieci jeśli nie będzie zachowywać się tak jak on sobie życzy. Może również straszyć dzieci lub stosować wobec nich przemoc po to, by zdobyć władzę nad ich matką.

Korzystanie z „męskich przywilejów” czyli wykorzystywanie stereotypowych poglądów i mitów dotyczących roli kobiety i mężczyzny do kontrolowania ofiary.

Przemoc ekonomiczna - częściowe lub całkowite pozbawienie ofiary przemocy przez jej sprawcę dostępu do pieniędzy, mające na celu jej uzależnienie i ograniczenie swobody.

Przemoc seksualna - wymuszanie współżycia za pomocą gróźb aż do gwałtu.

Przemoc wobec dzieci lub ulubionych zwierząt albo niszczenie własności materialnej - sprawca grozi ofierze, że wyrządzi krzywdę dzieciom lub ulubionym zwierzętom domowym.

Przemoc fizyczna - poszturchiwanie, popychanie, kopanie, duszenie, ranienie, użycie broni palnej.

Zastraszanie lub groźenie użyciem przemocy - po pierwszym incydencie z użyciem przemocy fizycznej sprawca, aby zdobyć lub utrzymać władzę nad ofiarą wystarczy, że zagrozi jej użyciem siły.

Strategie zapobiegania przemocy w rodzinie

Badania wskazują na istnienie wyraźnych podobieństw pomiędzy sprawcami różnych typów przemocy domowej. Podkreśla się również, że ofiary przemocy (bez względu na jej typ) mają także pewne cechy wspólne. Fakt ten potwierdza przeprowadzona wcześniej charakterystyka ofiary przemocy oraz jej sprawcy. Mimo wykrycia wielu podobieństw brak jest efektywnych strategii kontrolowania przemocy w rodzinie i zapobiegania jej. Większość stosowanych technik interwencji koncentruje się tylko na jednym typie przemocy w rodzinie i dotyczy „leczenia” podejmowanego po dokonanych już akcie przemocy.

K. Browne i M. Herbert podają własny opis poziomów prewencji w odniesieniu do przemocy w rodzinie. Wyróżniają oni:⁸

1) prewencję pierwszego stopnia (dotyczącą podstawowej zmiany) - jej celem jest ograniczenie „incydentów” maltretowania w rodzinie, a nawet całkowite zapobieżenie występowaniu przemocy, która przebiega zwykle na poziomie ogólnospołecznym i przybiera formę kampanii uświadamiających istnienie zjawiska, a jej celem jest również uruchamianie mechanizmów społecznych, prawnych i edukacyjnych sprzyjających promowaniu dobrych związków w zdrowej rodzinie;

2) prewencja drugiego stopnia (polegająca na przewidywaniu, rozpoznawaniu i poprawianiu) - jej celem jest zmniejszenie rozpowszechnienia przemocy domowej przez ograniczenie czasu jej trwania i częstości występowania opartych na przymusie interakcji w rodzinie, a także zmniejszenie czynników ryzyka dzięki ich wczesnej identyfikacji i natychmiastowej skutecznej interwencji;

3) prewencja trzeciego stopnia (opanowanie i kontrola występującej przemocy oraz terapia) - ma ona na celu zmniejszenie ryzyka ponawiania urazów fizycznych i szkód psychicznych, by zminimalizować niebezpieczeństwo uszkodzenia, upośledzenia lub śmierci ofiary.

Właściwe stosowanie w/w metod interwencji oraz odpowiedniej terapii daje możliwość ochrony życia i zdrowia wielu ludzi narażonych na przemoc w rodzinie.

Konieczna jest praca z rodzinami, z grupami zwiększonego ryzyka wystąpienia przemocy, zwłaszcza zaś pomaganie rodzinom borykającym się z poważnymi problemami - zanim dojdzie do wystąpienia w nich przemocy.

Strategie interwencyjne winny służyć zapobieganiu przemocy w rodzinie, a nie tylko jej opanowaniu i kontroli.

Jak wynika z dokonanej analizy zjawiska przemocy w rodzinie - spotyka ono coraz większe rzesze ludności na całym świecie, w tym także w Polsce.

---

⁸ Browne, K. Herbert, M. Zapobieganie przemocy w rodzinie. Warszawa.1999.

Od przemocy w rodzinie nie są wolni przedstawiciele żadnej z grup etnicznych, wiekowych, socjoekonomicznych itp. Każdy z nas może znaleźć się w sytuacji w której ktoś z najbliższej rodziny rozpocznie działania przeciwko niemu lub przeciwko komuś z pozostałych domowników.

W związku z funkcjonującymi stereotypami myślowymi - do chwili obecnej przemoc w rodzinie uznawana jest za zjawisko wstydlive, do którego nie należy się przyznawać. Osoby z rodzin, w których przemoc jest zjawiskiem pojawiającym się notorycznie - chroniąc się przed zewnętrznymi ingerencjami, rezygnują z możliwości wyrwania się z patologicznego środowiska i dają przyzwolenie sprawcom przemocy na dalsze stosowanie wobec nich siły i agresji.

Biorąc pod uwagę specyfikę zjawiska przemocy w rodzinie - ważne jest podejmowanie działań mających na celu budowanie systemu wsparcia dla ofiar przemocy domowej. W pierwszym rzędzie należy zająć się skuteczną interwencją, która powinna obejmować:⁹

- 1) działania podejmowane wobec sprawcy przemocy domowej, których celem jest w pierwszej kolejności zatrzymanie przemocy;
- 2) działania podejmowane w celu dostarczenia wsparcia ofiarom przemocy w rodzinie i pokazania im możliwości uzyskania wszechstronnej pomocy, niezmiernie istotna jest w tym momencie współpraca i przepływ informacji pomiędzy różnymi instytucjami i organizacjami zajmującymi się pomaganiem ofiarom przemocy, a co za tym idzie - stworzenie koalicji lokalnych, składających się z samorządów lokalnych, organizacji społecznych, szkół, kuratorów sądowych, policji, służby zdrowia itp.

Problem przemocy w rodzinie dotyka coraz częściej małych społeczności lokalnych. Dla wielu ich mieszkańców przemoc jest zjawiskiem wstydlivym, o którym się nie mówi.

Wychodząc naprzeciw potrzebom mieszkańców Powiatu Wąbrzeskiego, którzy zetknęli się z przemocą we własnej rodzinie, konieczne jest stworzenie systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

III Podstawa prawna

1. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r., poz. 1390)
2. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2016 r., poz. 930 ze zm.)
3. Krajowy program przeciwdziałania przemocy w rodzinie na lata 2014-2020.

---

⁹ Sasal, H.D. Niebieskie karty. Przewodnik do procedury interwencji Policji wobec przemocy w rodzinie. Warszawa. 1998.

IV Założenia ogólne programu

Na terenie Powiatu Wąbrzeskiego funkcjonują różnego rodzaju formy zinstytucjonalizowanej pomocy przeciwdziałania przemocy w rodzinie mające na celu udzielenie wsparcia moralnego, finansowego, edukacji najbliższego otoczenia, mobilizowania lokalnych władz do działań pomocowych na rzecz ofiar i sprawców przemocy.

W poszukiwaniu skutecznych form przeciwdziałania przemocy w rodzinie i pomagania jej ofiarom angażuje się wielu profesjonalistów, organizacje pozarządowe, instytucje gminy, powiatu i województwa. Nie jest to łatwe zadanie, bo środowisko rodzinne jest i powinno być skutecznie chronione przed ingerencjami zewnętrznymi. Zajmowanie się przemocą wymaga wnikliwego rozumienia złożoności zjawisk występujących w życiu rodzinnym, jak i szczególnej troski i rozwagi w trakcie interwencji.

Zadania służb i instytucji w przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie:

- 1) policja - ochrona życia, zdrowia i mienia ludzi, inicjowanie i organizowanie działań mających na celu zapobieganie popełnienia przestępstw i wykroczeń, wykrywanie przestępstw i wykroczeń oraz ściganie ich sprawców;
- 2) jednostki pomocy społecznej - pomoc osobom i rodzinom, przewycięzanie trudnych sytuacji życiowych, których same nie są w stanie pokonać, jak również zapobieganiu tych sytuacji (np. przemoc domowa), od niedawna działają w opas-ach zespoły interdyscyplinarne, które organizują pomoc w różnych obszarach (grupy wsparcia, porady prawne);
- 3) sądy rejonowe i okręgowe - regulują stosunki pomiędzy małżonkami, rodzicami a dziećmi, opiekunami a dziećmi, zajmują się sprawami w zakresie orzekania separacji, rozwodów, ustalania alimentów, eksmisji, podziału majątku, zobowiązań do leczenia odwykowego;
- 4) prokuratura - wszczęcie postępowania przygotowawczego mającego na celu sprawdzenie czy popełniono przestępstwo;
- 5) służba zdrowia - udzielenie podstawowej pomocy medycznej, umiejętne przeprowadzenie rozmowy umożliwiającej rozpoznanie przemocy i pokierowanie osoby pokrzywdzonej do miejsc, gdzie może uzyskać pomoc, wydanie zaświadczenia lekarskiego o doznanych obrażeniach i poinformowanie osoby pokrzywdzonej o miejscach i warunkach wystawienia obdukcji;
- 6) organizacje pozarządowe - organizacja telefonów zaufania, punktów informacyjno – konsultacyjnych, schronisk i hoteli oraz świetlik dla dzieci, proponują także pomoc psychologiczną, prawną, socjalną, udział w interwencjach, edukacje i profilaktykę, monitorowanie spraw, pilotowanie przypadków.

Cele systemu

W ostatnich latach w Polsce bardzo dużo się zmieniło, jeżeli chodzi o przemoc w rodzinie. Przestaje być to temat tabu: powstały specjalistyczne placówki zajmujące się pomocą uczestnikom domowego dramatu, organizowane są szkolenia, konferencje, kampanie medialne, na poziomie lokalnym często tworzone są koalicje konkretnych służb, by jak najefektywniej wykorzystać poszczególne starania. jednocześnie wraz z rosnącą jakością

oferty dla poszkodowanych i sprawców pogłębia się rozdziew między ofertą terapeutyczną a proponowaną profilaktyką¹⁰.

Do tej pory działania profilaktyczne nastawione na pomoc poszkodowanym miały związek z udzielaniem porad i informacji, rzadziej wypełniane były Niebieskie Karty. Osoby dotknięte przemocą z uwagi na poczucie wstydu, zażenowanie, a także przeświadczenia, iż przemoc jest codziennością, wycofywały swoje zażalenia na sprawcę lub nie wyrażały zgody na dalszą interwencję i pomoc. Takie działania poszkodowanych są także widoczne na terenie Powiatu Wąbrzeskiego. Z opinii Prewencji Policji Komendy Powiatowej w Wąbrzeźnie wynika, iż przeszło połowa zgłaszających interwencję wycofuje swoje zeznania i nie współpracuje z Policją w celu łagodzenia skutków przemocy domowej¹¹. Zdaniem policjantów wynika to z niskiej świadomości dotyczącej zjawiska przemocy domowej, a także poczucia wstydu oraz obwiniania się za te sytuacje.

O zasadności i konieczności powstania systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie nie trzeba nikogo przekonywać. Statystyki podają, iż co trzecia kobieta na świecie była bita, przymuszana do seksu lub nadużywana w inny sposób¹². Najczęściej sprawcą tych nadużyć jest ktoś bliski, członek rodziny. Uwarunkowana płcią przemoc zaczyna być uważana za główny problem zdrowia publicznego i najbardziej rozpowszechnioną formą gwałcenia praw człowieka. Nie tylko indywidualne, ale także społeczne skutki przemocy wobec kobiet są niezwykle rozległe i dotyczą nie tylko ich kondycji fizycznej i psychicznej, rozpowszechniania się chorób przenoszonych drogą płciową, niechcianego macierzyństwa, popadania w uzależnienia, ale także „zarażania” tą przemocą młodego pokolenia¹³.

Podstawowym celem systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w Powiecie Wąbrzeskim jest zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie poprzez zwiększenie skuteczności ochrony ofiar przemocy w rodzinie i dostępności pomocy oraz skuteczności działań interwencyjnych i korekcyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

V Zjawisko przemocy na terenie Powiatu Wąbrzeskiego

W rozumieniu ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie przemoc to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodującą szkody na ich zdrowiu fizycznym i psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

W przemocy domowej najbardziej istotna jest demonstracja i wykorzystywanie siły lub władzy w sposób, który jest krzywdzący dla innych członków rodziny. Na przemoc w rodzinie można spojrzeć z perspektywy prawnej, moralnej, psychologicznej i społecznej.

¹⁰ Lasok, S. Profilaktyka przemocy domowej, w: Niebieska Linia. Nr 1. 2001

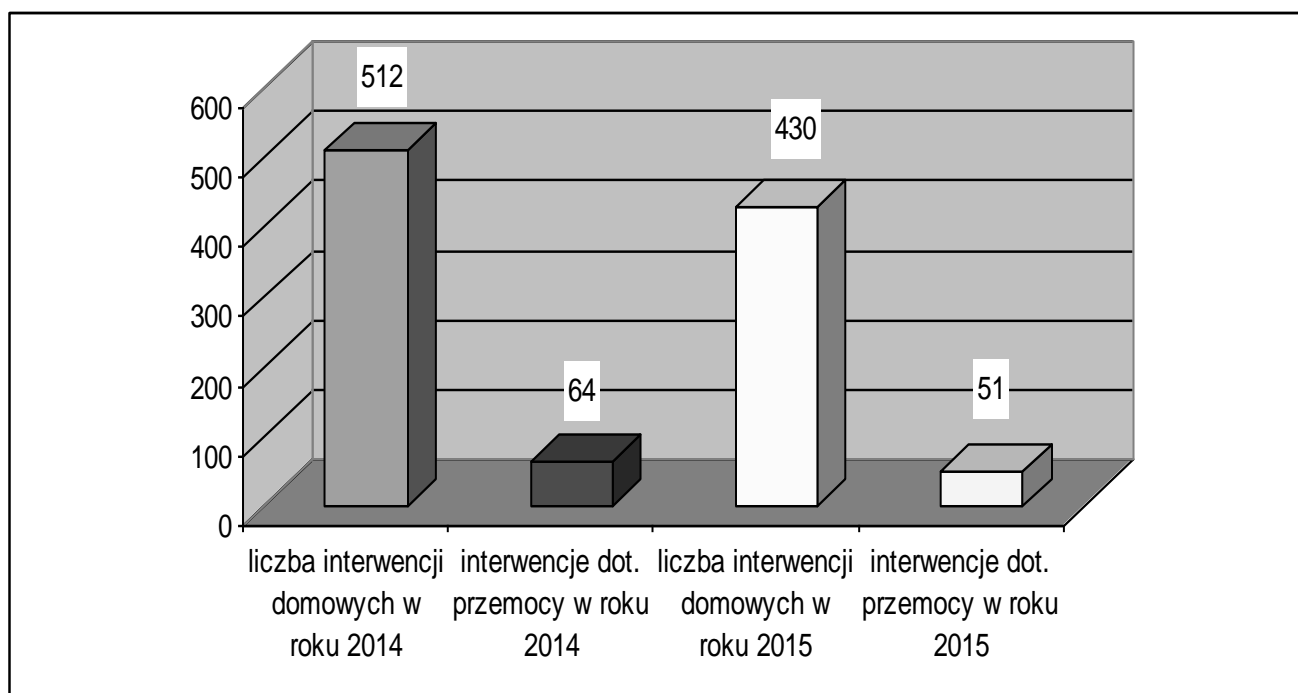
¹¹ Informacja własna uzyskana z Komendy Powiatowej Policji w Wąbrzeźnie.

¹² Grochola, W. Przemoc wobec kobiet. w: Niebieska Linia. Nr 3. 2000.

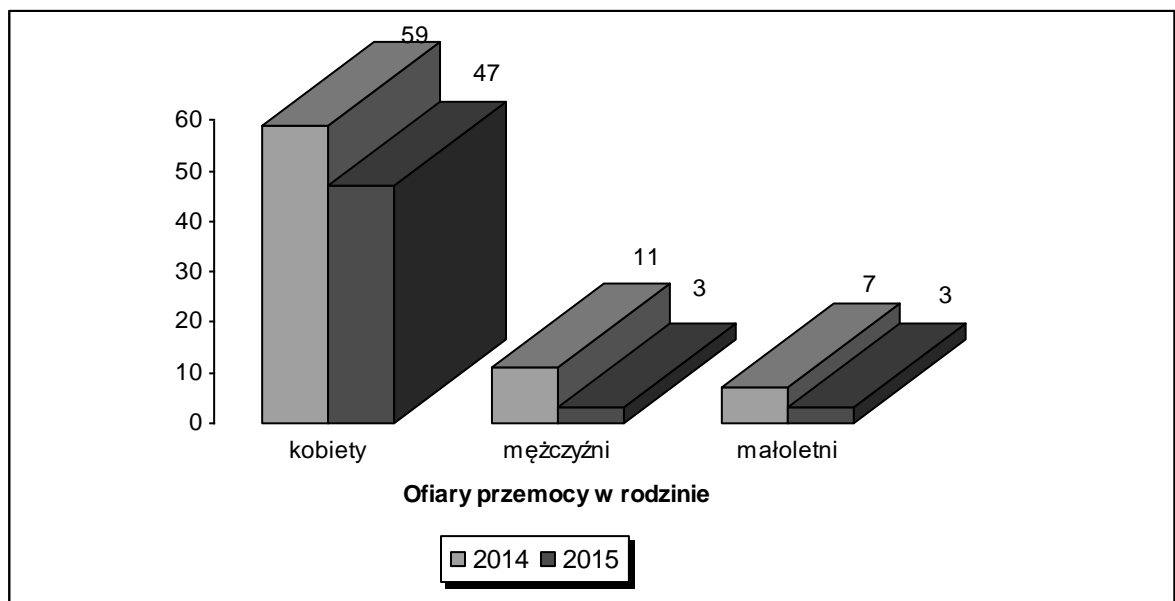
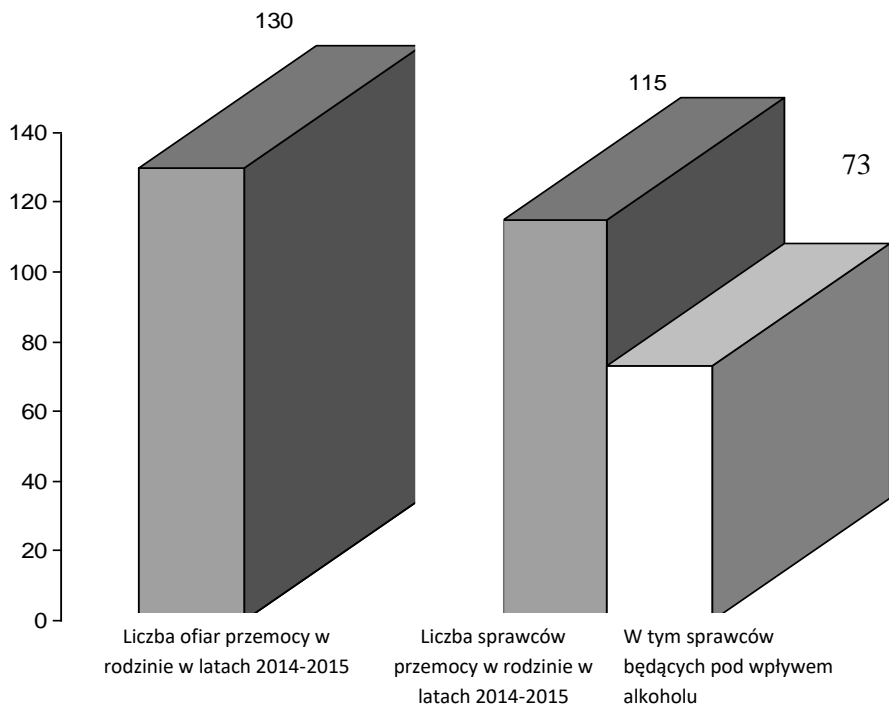
¹³ opt.cit. s.31.

Z obserwacji wynika, iż wśród wielu ofiar tylko niewielka grupa decyduje się na złożenie zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa w rodzinie. Pozostałe osoby bądź nie wiedzą, gdzie można uzyskać fachową pomoc bądź obawiają się konsekwencji ze strony sprawcy przemocy. W przypadku przemocy w rodzinie najczęściej pokrzywdzone osoby to kobiety i dzieci. Wiek tych osób jest różny i nie ma tu jakiejś konkretnej reguły. Trudno oszacować dokładnie rozmiary zjawiska przemocy, jednakże do ukazania problemu posłużyły dane Komendy Powiatowej Policji w Wąbrzeźnie, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wąbrzeźnie oraz ośrodków pomocy społecznej działających na terenie Powiatu Wąbrzeskiego.

Dane Komendy Powiatowej Policji w Wąbrzeźnie wskazują, iż w latach 2014 – 2015 podjęto ogółem 942 interwencje domowych (512 w roku 2014 i 430 w roku 2015) w tym interwencje dotyczących przemocy było ogółem 115 (64 w roku 2014 i 51 w roku 2015) i w związku z tym założono tyle samo Niebieskich Kart. Podczas interwencji liczba ofiar przemocy w rodzinie wynosiła ogółem 130 (77 w roku 2014 i 53 w roku 2015), sprawców natomiast 115 (64 w roku 2014 i 51 w roku 2015) w tym sprawców pod wpływem alkoholu było ogółem 73 (33 w roku 2014 i 40 w roku 2015). Jak wynika z danych Komendy Powiatowej Policji w Wąbrzeźnie wśród 130 ofiar przemocy w rodzinie 106 osób stanowiły kobiety (59 w roku 2014 i 47 w roku 2015), 14 mężczyzn (11 w roku 2014 i 3 w roku 2015), 10 osób to małoletni (7 w roku 2014 i 3 w roku 2015).

Osoby dotknięte przemocą z terenu Powiatu Wąbrzeskiego mają możliwość uzyskania specjalistycznych porad psychologicznych oraz socjalnych w ramach funkcjonującego w strukturze organizacyjnej Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wąbrzeźnie Ośrodka Interwencji Kryzysowej.

Pomoc psychologiczna udzielana była w stanach kryzysu emocjonalnego, trudności wychowawczych, terapia dzieci i rodzin w przypadkach przemocy domowej, konfliktów rodzinnych, małżeńskich, wykorzystywania seksualnego dzieci, radzenie sobie w sytuacjach związanych z utratą kogoś bliskiego, nadużywanie lub eksperymentowanie ze środkami psychoaktywnymi.

Ilość mieszkańców Powiatu Wąbrzeskiego, które doświadczyły przemocy w rodzinie i skorzystały ze specjalistycznego poradnictwa w miesiącu od stycznia do grudnia 2014 r.

	Ilość osób
Psycholog	13

Ilość mieszkańców Powiatu Wąbrzeskiego, które doświadczyły przemocy w rodzinie i skorzystały ze specjalistycznego poradnictwa w miesiącu od stycznia do grudnia 2015 r.

	Ilość osób
Psycholog	11

Zgodnie z art. 9a ust. 1, 3, 4 i 5 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2015 r., poz. 1390 t.j.) gmina podejmuje działania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności w ramach pracy w zespole interdyscyplinarnym.

W skład zespołu interdyscyplinarnego wchodzi przedstawiciele:

- 1) jednostek organizacyjnych pomocy społecznej;
- 2) gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych;
- 3) Policji;
- 4) oświaty;
- 5) ochrony zdrowia;
- 6) organizacji pozarządowych.

W skład zespołu interdyscyplinarnego wchodzi także kuratorzy sądowi, mogą wchodzić także prokuratorzy oraz przedstawiciele podmiotów działających na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Zgodnie z art. 10, 11 i 12 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2015 r., poz. 1390 t.j.) Zespół Interdyscyplinarny może tworzyć grupy robocze w celu rozwiązywania problemów związanych z wystąpieniem przemocy w rodzinie w indywidualnych przypadkach.

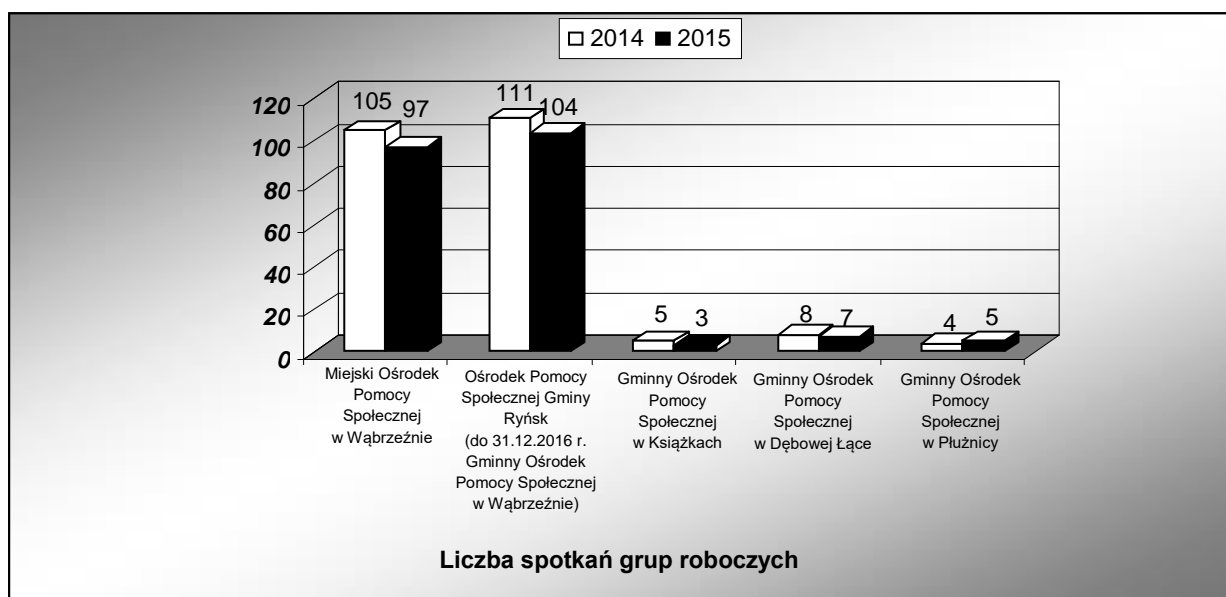
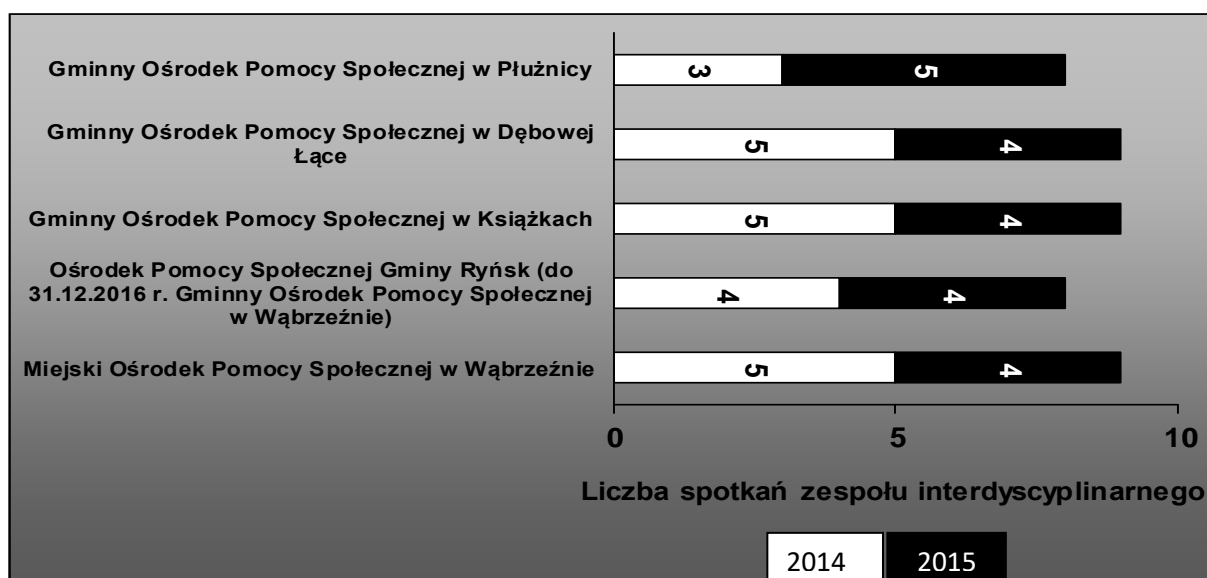
W skład grup roboczych wchodzi przedstawiciele:

- 1) jednostek organizacyjnych pomocy społecznej;
- 2) gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych;
- 3) Policji;
- 4) oświaty;
- 5) ochrony zdrowia.

W skład grup roboczych mogą wchodzić także kuratorzy sądowi, a także przedstawiciele innych podmiotów, specjaliści w dziedzinie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Na terenie Miasta Wąbrzeźno w latach 2014-2015 odbyło się 9 spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego (5 w roku 2014 i 4 w roku 2015) oraz 202 spotkania grup roboczych (105 w roku 2014 i 97 w roku 2015), na terenie Gminy Ryńsk (do 31 grudnia 2016 r. Gminy Wiejskiej Wąbrzeźno) w latach 2014-2015 odbyło się 8 spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego (4 w roku 2014 i 4 w roku 2015) oraz 215 spotkań grup roboczych (111 w roku 2014 i 104 w roku 2015), na terenie Gminy Książki w latach 2014-2015 odbyło się 9 spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego (5 w roku 2014 i 4 w roku 2015) oraz 8 spotkań grup roboczych (5 w roku 2014 i 3 w roku 2015), na terenie Gminy Dębowa Łąka w latach 2014-2015 odbyło się

9 spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego (5 w roku 2014 i 4 w roku 2015) oraz 15 spotkań grup roboczych (8 w roku 2014 i 7 w roku 2015), na terenie Gminy Płużnica w latach 2014-2015 odbyło się 8 spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego (3 w roku 2014 i 5 w roku 2015) oraz 9 spotkań grup roboczych (4 w roku 2014 i 5 w roku 2015).

Mieszkańcy Powiatu Wąbrzeskiego mają także możliwość korzystania z pomocy specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w poszczególnych gminach. Informacje przedstawia poniższa tabela.

L.p.	Powiat	Nazwa podmiotu prowadzącego	Nazwa jednostki realizującej poradnictwo specjalistyczne	Adres, nr tel., fax, e-mail	Formy świadczonego poradnictwa
1.	Wąbrzeski	Urząd Miasta Wąbrzeźno	Wąbrzeskie Centrum Profilaktyki Terapii i Integracji Społecznej	ul. 1 – go Maja 46, 87-200 Wąbrzeźno tel.: 566871535 e-mail: wcptis@wcp.pl ul. 1 – go Maja 46, 87-200 Wąbrzeźno tel.: 660221547	Punkt Konsultacyjny dla osób borykających się z problemami uzależnień, przemocy w rodzinie, w którym przyjmuje terapeuta oraz Specjalista ds. uzależnień. Świetlica Socjoterapeutyczna dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych. Na mocy porozumienia z Grudziądzkim Stowarzyszeniem Specjalistyczna Pomoc Rodzinom „Nadzieja”: poradnictwo rodzinne i małżeńskie, pomoc psychologiczna dla ofiar i sprawców przemocy, mediacja pojednawcza, terapia dzieci i młodzieży, terapia uzależnień.
2.	Wąbrzeski	Urząd Gminy Płużnica	Wąbrzeskie Centrum Profilaktyki Terapii i Integracji Społecznej	Płużnica 54 87-214 Płużnica tel. 566887509 e-mail: gops.pluznica@pluznica.pl	Zajęcia psychoedukacyjne. Konsultacje terapeutyczne indywidualne i grupowe. Wsparcie, pomoc prawna. Zasady interwencji wobec osób nadużywających alkoholu bądź uzależnionych, kierowanie do specjalistycznych placówek.
3.	Wąbrzeski	Urząd Gminy Książki	Wąbrzeskie Centrum Profilaktyki Terapii i Integracji	ul. Bankowa 4, tel. 56 6888110 e-mail :	Udzielanie porad i zajęcia w zakresie uzależnień od alkoholu oraz problemów dotyczących przemocy

			Społecznej	gops@gmi naksiazki.pl	w rodzinie
4.	Wąbrzeski	Urząd Gminy Dębowa Łąka	Wąbrzeskie Centrum Profilaktyki Terapii i Integracji Społecznej	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej 87-207 Dębowa Łąka Tel. 56 688 49 13 e-mail: <a href="mailto:gops@ugd
.pl">gops@ugd .pl	Udzielanie porad i zajęcia w zakresie uzależnień od alkoholu oraz problemów dotyczących przemocy w rodzinie
5.	Wąbrzeski	Urząd Gminy Ryńsk (do 31 grudnia 2016 r. UG Wąbrzeźno)	Urząd Gminy Ryńsk (do 31 grudnia 2016 r. UG Wąbrzeźno)	ul. Mickiewicz a 21, 87- 200 Wąbrzeźno tel. 56 687 75 00	- porady prawne - diagnostyka i pomoc terapeutyczna i psychospołeczna problemów uzależnień i przemocy w rodzinie
6.	Wąbrzeski	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wąbrzeźnie	Ośrodek Interwencji Kryzysowej	ul. Wolności 44, 87-200 Wąbrzeźno , tel, fax: 566882451 wew. 136, e-mail: <a href="mailto:pcpr@wab
rzezno.pl">pcpr@wab rzezno.pl	Poradnictwo psychologiczne w sytuacjach: przemocy w rodzinie, kryzysów małżeńskich, przeżyć traumatycznych, sieroctwa, żałoby, zachowań samobójczych, klęsk żywiołowych lub innych zdarzeń losowych, kryzysów rozwojowych i problemów wychowawczych.

Zgodnie z ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2015 r., poz. 1390) do zadań własnych powiatu należy w szczególności:

- 1) opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie;
- 2) opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie;
- 3) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia;

- 4) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowej.

Do zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat należy w szczególności:

- 1) tworzenie i prowadzenie specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie;
- 2) opracowywanie i realizacja programów oddziaływań korekcyjno – edukacyjnego dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

VI Odbiorcy programu

Program skierowany jest do:

- 1) ofiar przemocy;
- 2) sprawców przemocy w rodzinie;
- 3) świadków przemocy w rodzinie;
- 4) instytucji zajmujących się szeroko rozumianą pomocą rodzinie;
- 5) organizacji pozarządowych;
- 6) społeczności lokalnej.

VII Cele programu

Cel ogólny programu: zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Powiatu Wąbrzeskiego poprzez zwiększenie skuteczności ochrony ofiar przemocy w rodzinie i dostępności pomocy oraz skuteczności działań interwencyjnych i korekcyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

Cele szczegółowe programu:

- 1) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia i ośrodkach interwencji kryzysowej;
- 2) podnoszenie wrażliwości społecznej wobec przemocy w rodzinie;
- 3) podnoszenie kompetencji służb zajmujących się problematyką przemocy w rodzinie;
- 4) udzielanie profesjonalnej pomocy ofiarom przemocy w rodzinie;
- 5) oddziaływanie na sprawców przemocy w rodzinie;
- 6) edukacja dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

VIII Kierunki działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Tworzenie powiatowego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Zadania: 1. Zapewnienie działalności Ośrodka Interwencji Kryzysowej, w tym finansowanie działalności Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Wąbrzeźnie, funkcjonującego

w strukturze organizacyjnej Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wąbrzeźnie.

2. Udzielanie specjalistycznego poradnictwa psychologicznego oraz dążenie do rozwoju poradnictwa pedagogicznego, prawnego i socjalnego osobom dotkniętym przemocą.
3. Rozwój oferty działalności Ośrodka Interwencji Kryzysowej.
4. Zapewnianie miejsc w pieczy zastępczej dla dzieci, które doświadczyły przemocy w rodzinie, ze szczególnym uwzględnieniem tworzenia rodzin zastępczych zawodowych, w tym zawodowych pełniących funkcję pogotowia rodzinnego lub zawodową specjalistyczną.
5. Zapewnienie pomocy dla ofiar przemocy w rodzinie w formie organizowanych grup wsparcia przy współudziale specjalistów zajmujących się przemocą w rodzinie.
6. Stworzenie warunków umożliwiających ofiarom przemocy otrzymywania mieszkań socjalnych lub z zasobów komunalnych w pierwszej kolejności.
7. Izolowanie sprawców przemocy od ofiar na podstawie odrębnych przepisów (sądy, policja, prokuratura).
8. Stosowanie procedury „Niebieskiej Karty” oraz prowadzenie działalności informacyjnej na temat procedury „Niebieskiej Karty”.
9. Stosowanie wypracowanych na poziomie powiatu „Zasad współpracy i postępowania przy wykonywaniu czynności odebrania dziecka i właściwego zabezpieczenia dziecka”.

Poszerzanie wiedzy na temat rozmiarów przemocy w rodzinie oraz podniesienie poziomu wrażliwości społecznej na temat przemocy

- Zadania:
1. Opracowanie i prowadzenie działań terapeutycznych dla ofiar przemocy w rodzinie przy współpracy innych organizacji i instytucji.
  2. Zbieranie informacji na temat rozmiarów zjawiska przemocy na terenie powiatu.
  3. Zapobieganie powielaniu złych wzorców rodzinnych i środowiskowych oraz propagowanie prawidłowych.
  4. Tworzenie warunków do bezpiecznego spędzania czasu, w szczególności dla dzieci i młodzieży poprzez programy profilaktyczne.
  5. Organizowanie kampanii, szkoleń, warsztatów na temat problematyki przeciwdziałania przemocy.
  6. Udostępnienie dla społeczności informatorów o instytucjach udzielających pomocy w zakresie przemocy w rodzinie.
  7. Upowszechnianie materiałów edukacyjnych dotyczących przemocy.
  8. Współpraca z mediami w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
  9. Systematyczne podnoszenie kwalifikacji i wiedzy przedstawicieli różnych grup zawodowych mających kontakt z problematyką przemocy w rodzinie.
  10. Organizowanie szkoleń na temat przeciwdziałania przemocy w rodzinie, skierowanych do pracowników socjalnych, policji, pedagogów, kuratorów, członków komisji rozwiązywanie problemów alkoholowych.

Powstrzymanie sprawców od stosowania przemocy, zmiana zachowań i postaw osób stosujących przemoc i zakończenie przemocy w rodzinie

Zadania: 1. Realizacja programów oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

IX Realizatorzy programu

Koordinatorem Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Wąbrzeskim na lata 2017-2021 jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wąbrzeźnie przy współpracy z:

- 1) Ośrodkami Pomocy Społecznej z terenu Powiatu Wąbrzeskiego;
- 2) Komedą Powiatową Policji w Wąbrzeźnie;
- 3) Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną w Wąbrzeźnie;
- 4) Organizacjami pozarządowymi;
- 5) Sądem Rejonowym w Wąbrzeźnie;
- 6) Prokuraturą Rejonową w Wąbrzeźnie;
- 7) Zespołem Kuratorskiej Służby Sądowej przy Sądzie Rejonowym w Wąbrzeźnie;
- 8) Szkołami podstawowymi, gimnazjalnymi i ponadgimnazjalnymi z terenu Powiatu Wąbrzeskiego;
- 9) Lokalnymi mediami.

X Finansowanie programu

Źródłem finansowania Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Wąbrzeskim na lata 2017-2021 są środki finansowe pochodzące z budżetu Powiatu Wąbrzeskiego, a także:

- 1) Środki Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego;
- 2) środki budżetu państwa;
- 3) środki budżetu województwa;
- 4) środki własne samorządów gminnych;
- 5) inne środki.

XI Wskaźniki osiągnięcia celu

1. Ilość porad udzielonych osobom dotkniętym problemem przemocy.
2. Liczba pracowników różnych instytucji przeszkolonych z zakresu przeciwdziałania przemocy.
3. Ilość rozpowszechnionych ulotek i broszur informacyjnych dot. przemocy domowej.
4. Ilość artykułów i informacji dot. przemocy w rodzinie w lokalnej prasie i telewizji.
5. Liczba osób objętych poradnictwem uwikłanych w przemoc domową.

6. Ilość zgłoszeń przekazywanych przez Komendę Powiatową Policji w Wąbrzeźnie do Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wąbrzeźnie.
7. Ilość spraw poruszanych na posiedzeniach grup roboczych oraz zespołach interdyscyplinarnych.
8. Ilość przeprowadzonych działań korekcyjno – edukacyjnych.

XII Monitoring i ewaluacja programu

Monitoring programu będzie polegała na zbieraniu danych dotyczących zrealizowanych zadań w ramach programu od podmiotów zaangażowanych w realizację przez koordynatora programu wg przygotowanego wzoru stanowiącego załącznik do programu.

Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wąbrzeźnie będzie przedkładał sprawozdanie z realizacji programu Radzie Powiatu w Wąbrzeźnie wraz ze sprawozdaniem z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wąbrzeźnie.

Program będzie podlegał ewaluacji w oparciu o dane zebrane podczas monitoringu.

Przedmiotem ewaluacji będzie skuteczności podejmowanych zadań głównie w oparciu o analizę założonych wskaźników oraz odpowiedzią na poniższe pytania:

- 1) Czy program stwarza możliwości postępu w zakresie rozwoju przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy?
- 2) Czy zagwarantowano wystarczające środki finansowe na realizację zadań zgodnie z programem?
- 3) Czy współpraca z realizatorami programu stwarza właściwe warunki do współdziałania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy?
- 4) Jakie zadania były realizowane, a jakie należałoby zmienić i dlaczego?
- 5) W jakim stopniu warunki bazowe, wyposażenie, realizacja zadań gwarantują realizację założonych celów programu?

**Tabela monitoringu Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz
Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Wąbrzeskim na lata 2017 – 2021**

Zadania	Realizator zadania	Główne efekty, rezultaty	Poniesione środki finansowe oraz źródła finansowania	Przyczyny odchyleń	Propozycje działań naprawczych